

ΑΝΤΙ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

του Γιάννη Βαρουφάκη

Η σκηνή εκτυλίσσεται σε ταξί στο Sydney, πριν είκοσι χρόνια. Συνεπιβάτες με τον Joseph Halevi ήμασταν καθ' οδόν για μια βαρετή διάλεξη. Ο ταξιτζής εβραίος, αναγνωρίζει τον Joseph, του οποίου ο πατέρας ήταν ένας από τους ιδρυτές του κράτους του Ισραήλ. Αρχίζει σχεδόν αμέσως να του αναπτύσσει την θεωρία του για το Παλαιστινιακό, ξετυλίγοντας καταγιστικά το κουβάρι της μισανθρωπικής του φιλοσοφίας και καταλήγοντας με στόμφο στο συμπέρασμα ότι η μόνη λύση είναι η εξόντωση των παλαιστινίων που ζουν στο Ισραήλ. «Ήταν τεράστιο το σφάλμα του πατέρα σας», κατέληξε, «και των άλλων ηγετών μας που, μετά το 1948, άφησαν τόσους Άραβες να ζουν ανάμεσά μας, να σχεδιάζουν την επιστροφή και την εκδίκησή τους».

Ο Joseph, αν και ηφαίστειο που βράζει κάτω από την επιφάνεια, στις δύσκολες στιγμές ξέρει να μένει ήρεμος. Ανακουφισμένος που δεν θα χρειαζόταν να τα βάλω εγώ με τον ταξιτζή μας, αναρωτιόμουν τι θα του απαντούσε εκείνος. Περίμενα να του πει: «Ντροπή σου να λες τέτοια πράγματα, να ξεχνάς τι τραβήξαμε εμείς όταν κάποιοι άλλοι πήγαν να μας εξοντώσουν.» Ο Joseph όμως με ξάφνιασε. Αντί για ένα τέτοιο ηθικολογικό κήρυγμα, στράφηκε σε πιο τεχνικά θέματα, ξεκινώντας την εξής απίστευτη στιχομυθία:

Joseph: «Ίσως να έχεις και δίκιο. Πες μου όμως, πως θα επιλέξουμε ποιους θα σκοτώσουμε; Όλους; Κάποιους; Ποιους;»

Ταξιτζής: «Να ανακοινώσουμε την καταληκτική ημερομηνία λέγοντας απλά και σταράτα ότι όποιος Άραβας παραμείνει επί Ισραηλινού εδάφους μετά από εκείνη την μέρα, θα εκτελείται.»

Joseph: «Ωραία. Όταν όμως περάσει η προθεσμία, δεδομένου ότι πολλοί θα έχουν μείνει πίσω, μη πιστεύοντας ότι θα τολμήσουμε να διαπράξουμε τόσες εν ψυχρώ εκτελέσεις, θα πρέπει κάπως να αποφασίσουμε ποιοι θα τους σκοτώσουν; Καταλαβαίνεις βέβαια ότι δεν μπορούμε να το αναθέσουμε αυτό μόνο στο στρατό. Θα ήταν άνανδρο να φορτώσουμε όλο το βάρος τόσων δολοφονιών στις ένοπλες δυνάμεις. Έτσι δεν είναι; Εσύ θα ήσουν διατεθειμένος να βοηθήσεις;»

Ταξιτζής: «Σίγουρα. Ναι, όλοι μας πρέπει να βοηθήσουμε. Να σκοτώσουμε όλοι από λίγους.»

Joseph: «Γίνε πιο σαφής. Έστω ότι σου πέφτει ο κλήρος να εκκαθαρίσεις ένα οικοδομικό τετράγωνο στην πόλη σου από τους Άραβες που ζουν εκεί. Δουλειά σου είναι να πηγαίνεις πόρτα-πόρτα, να ξετρυπώνεις τους Άραβες που παρέμειναν, να τους βγάζεις στο δρόμο και να τους πυροβολείς. Έστω ότι κάνεις το καθήκον σου στην εντέλεια. Αφού ξεπάστρεψες και την τελευταία οικογένεια παλαιστινίων στο τετράγωνό σου, την ώρα που ξεκινάς να γυρίσεις στο σπίτι σου, ακούς το κλάμα ενός μωρού από το υπνοδωμάτιο. Προφανώς σου είχε ξεφύγει. Τι θα έκανες; Θα επέστρεφες να του ρίξεις κι αυτού μια σφαίρα; Ναι ή όχι;»

Σιωπή. Ο ταξιτζής για ένα πολύ μακρύ λεπτό οδηγούσε και σκεφτόταν, για πρώτη φορά αμίλητος. Κάποια στιγμή, όταν φτάσαμε στον προορισμό μας,

γυρνά το κεφάλι του πίσω, κοιτά τον Joseph κατάματα, και με την θλίψη στα δικά του μάτια, του λέει: «Κύριε, είστε ένας πολύ σκληρός άνθρωπος.»

Ο διάλογος αυτός μου ήρθε κατά νου τις προάλλες όταν αναλογιζόμουν την κατάσταση που επικρατεί στο κέντρο της Αθήνας, με τους μετανάστες να συρρέουν την ώρα που οι έλληνες σιγά-σιγά εγκαταλείπουν την καρδιά της πόλης απειλούμενοι από την εγκληματικότητα, την μιζέρια, την πορνεία, το διαφορετικό, την εκκολαπτόμενη φτώχεια, την Κρίση που, μαζί με τις πορείες, εξαφάνισε την ζήτηση, έκλεισε τα μαγαζιά, δημιούργησε ένα κενό που, φυσικά, γεμίζουν οι από μακριά προερχόμενοι μη έχοντες στον ήλιο μοίρα.

Τους τελευταίους μήνες, για λογαριασμό ξένων καναλιών, μίλησα με πολύ κόσμο του εμπορικού κέντρου. Η συντριπτική πλειοψηφία μου είπε κατηγορηματικά ότι μόνη λύση είναι το μάντρωμα των ξένων σε στρατόπεδα πριν την απέλαση στις χώρες τους. Τότε είναι που θυμήθηκα τον διάλογο εκείνου του ταξιτζή με τον Joseph. Όπως και σε εκείνο το ταξί, έχω την τάση να απαντώ σε τέτοιες «προτάσεις» ηθικολογώντας, λέγοντας ότι δεν είναι σωστό κατατρεγμένους ανθρώπους, φυγάδες που έφτασαν στις ακτές μας, στον τόπο μας, μετά από μια δική του Οδύσσεια ο καθένας, να τους στοιβάξουμε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης, να τους στείλουμε πίσω σε χώρες όπου η ζωή τους δεν θα αξίζει απολύτως τίποτα.

Όμως μια τέτοια «διάλεξη» απλά θυμώνει τους συνανθρώπους μας οι οποίοι κι αυτοί υποφέρουν στο ρημαγμένο κέντρο της πόλης μας, και για τους οποίους κανείς δεν «ηθικολογεί». Ο μόνος τρόπος να βρούμε μιαν άκρη, βοηθώντας να βρεθεί μια συνετή οπτική σκοπιά, είναι με την μέθοδο του Joseph. Σε αυτούς που μιλούν για στρατόπεδα συγκέντρωσης και μαζικές απελάσεις, να τεθούν ανάλογα ερωτήματα: «Εσύ, θα βοηθούσες να σπρωχτούν, κλαίγοντας και παρακαλώντας, στις κλούβες που θα τους μεταφέρουν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης; Ακόμα και οικογένειες με μικρά παιδιά, γνωρίζοντας ότι εκεί θα γίνουν σκιές ανθρώπων πριν μεταφερθούν στις χώρες από τις οποίες απέδρασαν διακινδυνεύοντας τα πάντα;»

Λύση απλή δεν υπάρχει. Όμως, για να προκύψει μια λύση που θα επιτρέψει στην πόλη μας να ξαναζήσει χωρίς να έχει πουλήσει την ψυχή της στον Μεφιστοφελή, είναι απαραίτητο να σταματήσουν τόσο τα κηρύγματα μίσους όσο και οι διχαστικές ηθικοπλαστικές διαλέξεις. Η μέθοδος του Joseph μπορεί να βοηθήσει στην δημιουργία ενός κοινού τόπου.